

"Din propagandasını yapan dindarların serbestiyet kanunu geri kalmış. Fakat solcular hakkındaki kanunu tâcil edip tasdik etmişler." Burada neden bahsediliyor?

(Demokrat dindar milletvekillerine bir hakikati ihtar)

"Bugünlerde hastalığım itibarıyla kışın pek şiddetli hiddetine tahammül edemedim. Çok tecrübelerimle, umumî bir hatanın neticesinde hava ile zemin, zelzele ile fırtına ile gazab-ı İlâhîyi haber vermek nev'inden hiddet ediyorlar gibi âdete muhalif bir vaziyet gösterdiler. Ben de bundan bir mânevî fırtınaya alâmet hissettim. Kalbime geldi ki: '**Acaba yine İslâmiyet ve hakaik-i imâniye zararına bir hatâ-yı umumî mi meydana geldi?**'"

"Âdetim olmadığı halde ve dünya siyasetini terk ettiğim halde bu nokta için sordum: '**Ne var? Cerideler ne haber veriyorlar?**'"

"Bana dediler ki: '**Din propagandasını yapan dindarların serbestiyet kanunu geri kalmış. Fakat solcular hakkındaki kanunu tâcil edip tasdik etmişler.**'"(1)

Emirdağ Lâhikası-II (1949-1960) yılları arasında telif edildiği ve "**demokrat dindar milletvekillerine**" denildiğinde göre, bu kanunlar Demokrat Parti döneminde vuku bulmuş demektir.

Kanunun maddesi ve hangi kanunlar olduğu konusunda elimize bir veri bulunmuyor. Buradaki ifadeye göre, dini neşriyat ve propaganda hakkındaki yasa taslağı yasalaştırılmazken solculuk hakkındaki yasa taslağı fikir hürriyeti kapsamında yasalaştırılmış olduğunu anlıyoruz.

163. madde; bu madde Türk Ceza Kanununun ilk kabul edildiği tarihteki şekliyle dinî veya dinî hissiyatî veya dinen mukaddes tanınan şeyleri alet ederek, her ne suret ve sıfatla olursa olsun Devletin emniyetini ihlal edebilecek harekete halkı teşvik veya bu şekilde cemiyet kuranları cezalandırmakta, dinî fikirlere ve hislere dayanan siyasî cemiyetlerin kurulmasını yasaklamakta idi. Bu maddenin kaynağı İtalyan "**Zanardelli Kanunu**" olmayıp "**Hıyaneti Vataniye**" Kanunudur. Madde şimdiki halini 10.6.1949 tarihli ve 5435 sayılı Kanunla almış, 22.1.1983 tarihli ve 2787 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle de cezaları ağırlaştırılmıştır. Maddeye 24.7.1953 tarih ve 6187 sayılı Vicdan ve Toplanma Hürriyetinin Korunması Hakkında

Kanunun 1. maddesi hükmü, cezası ağırlaştırılarak, dördüncü fıkra olarak alınmış, propagandanın bazı mahallerde veya bazı mensupları arasında yapılması ağırlaştırıcı sebep olarak ihdas edilmiştir.

163. madde dini propagandanın önünde ciddi bir engel teşkil etmekte idi. Ve dini propaganda fikir hürriyeti kapsamına alınmamaktadır. Solculuk, fikir özgürlüğü kapsamına alınarak neşir ve propagandasına izin verilmiştir. Biz şimdiye kadar solculuktan yargılanan kimseyi duymadık. *(Silahlı sol örgütler bahsimizin dışında)*.

(1) bk. [Emirdağ Lâhikası-II, 65. Mektup.](#)